

**Bu kunlarda dilingizda faqat ezgu niyatlar bo'lsin,
kattalarga hurmatda, kichiklarga izzatda bo'ling!**

Vatan yagonadir, Vatan bittadir!

Tong

YULDUZI

O'zbekiston Respublikasi bolalar va o'smirlar gazetasi

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqa boshlagan

**2008-yil
8-sentabr
N:36
(66681)**

**Darsliklarni oldik biz,
g'ayrat qilib o'qiymiz!**

DUSHANBADAN

**Bolalar, sizlar o'tgan hafta
mobaynida mamlakatimiz hayotida
ro'y bergan muhim voqealardan
xabardorsiz, albatta. Ularni sizlarga
yana bir karra eslatib o'tamiz:**

2-sentabr kuni Prezident Islom Karimov bobongiz Do'rmon qarorgohida Rossiya Federatsiyasi hukumati raisi Vladimir Putinni qabul qildi.

Shu kuni mamlakatimizning barcha o'quv dargohlarida birinchi qo'ng'iroq sadolari yangradi. Juda ko'plab yangi o'quv binolari siz bolalarni o'z quchog'iga oldi. Faqat a'lo baholarda o'qish, jonajon Vatanimizga munosib farzand bo'lish eng asosiy dasturingizga aylanishini istaymiz.

Adabiyotshunos olimi Cho'lponoy Sultonova shaxsiy kutubxonasidagi 2 ming dona kitobni «Oltin meros» jamg'armasining Qarshi shahridagi viloyat bo'limiga sovg'a qildi. Kitob odamni har tomonlama boyitadi. Olima opamizga sizlarning nomingizdan rahmat aytamiz.

Hindistonda Boburpur degan qishloq bo'lib, poyezd bekati ham uning nomi bilan atalar ekan. «Boburnoma»dek qimmatli kitob yozgan, buyuk davlat qurib, ellarga ezgulik tarqatgan va bir umr Vatanini qo'msab yashagan inson nomi ana shunday ulug'lanishini e'tiborda tuting. Chunki Siz katta yo'ldasiz. Agarda katta yo'lda ezgulikni bayroq etsangiz, siz ham sharafiga erishasiz.

QADRLI YOSH QALAMKASHLAR!

Bexabar qolmanglar, gazetamiz qoshidagi «Istiqlol umidlari» yosh qalamkashlar to'garagi o'z mashg'ulotlarini davom ettiradi. Mashg'ulotlar odatdagidek haftaning har dushanba kuni soat 15⁰⁰ da tahririyat binosida o'tkaziladi.

Gazetxon o'quvchilar!

**Eng sevimli va eng arzon gazetangizga
yilning ikkinchi yarmi uchun**

OBUNA

**davom etmoqda. Istalgan aloqa
bo'limlarida qadrdon gazetangizga
obuna bo'lishingiz mumkin.**

Suratda: Sergeli tumanidagi 322-maktabning a'lochi o'quvchilari

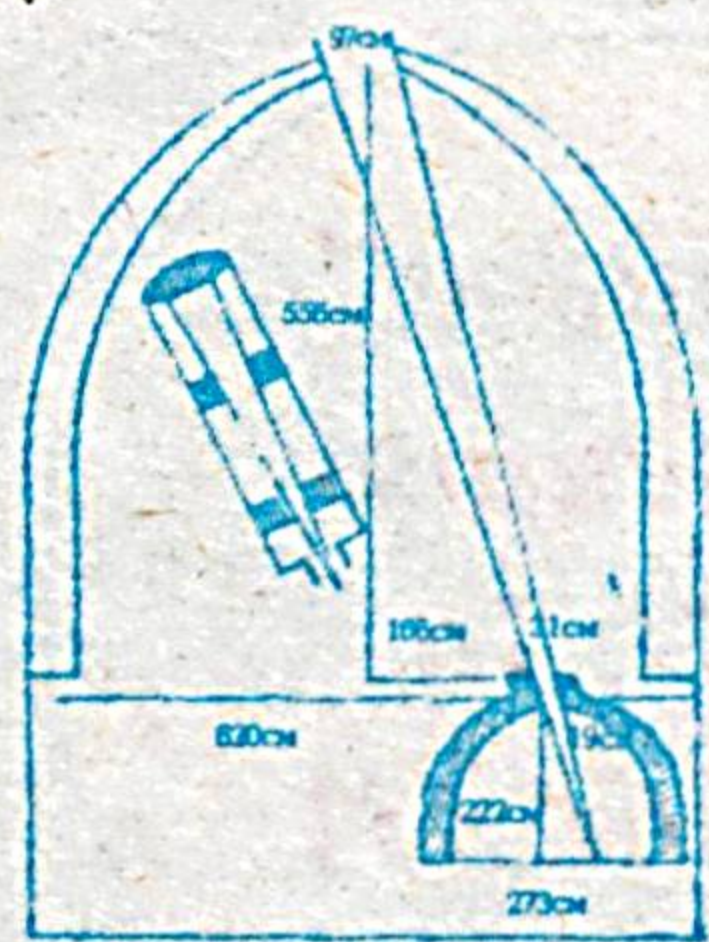
Aziz bolalar!

Tahririyatimiz suvni tejab-tergash, avaylab-asrash borasidagi eng yaxshi insholar tanlovini e'lon qiladi. Insholar 1-1,5 qog'ozdan oshmasligi lozim. Xatda «Suv – mo'jiza» tanloviga deb yozishni unutmang. Insholaringiz gazetamiz sahifalarida e'lon qilinib boriladi.

Suvni asrash o'z sog'lig'ingiz, ertangi nurli hayotingiz ekanligini unutmang!

Siz allaqachon muxlisiga aylangan «Bunyodkor» futbol klubi braziliyalik jahon futbol yulduzi, afsonaviy o'yinchi Rivaldo Vitor Borba Ferreyra bilan shartnoma imzoladi. «Men bu yerga yaxshi futbol o'yinini ko'rsatish uchun keldim», dedi uning o'zi. O'zbek futbolining kelajagi uchun ko'ngildagidek xizmat qilsa, biz ham undan minnatdor bo'lardik.

DUSHANBAGACHA

KO'KCHADAGI RASADXONA

Ha, bolalar, Ko'kchada rasadxona bor. Bu to'g'rida o'zbek astronom olimlari O.Tursunov va S.Azizovlar «Toshkent markazidagi ilk o'rta asrga oid astronomik inshoot» ilmiy maqolalarida ma'lumot berishgan. Rasadxona Hazrati Shayx Zayniddin bobo maqbarasi yonida qad ko'tarib turibdi.

Gazetamizning keyingi sonlarida «Ko'kchadagi rasadxona» maqolasini o'qisangiz, qiziqarli ma'lumotlarga ega bo'lasiz.

*Boshni fido ayla ato boshig'a,
Jismni qil sadqa ano qoshig'a...
Tun-kuningga aylagali nur fosh,
Birisin oy angla, birisin quyosh.*

Alisher NAVOIY

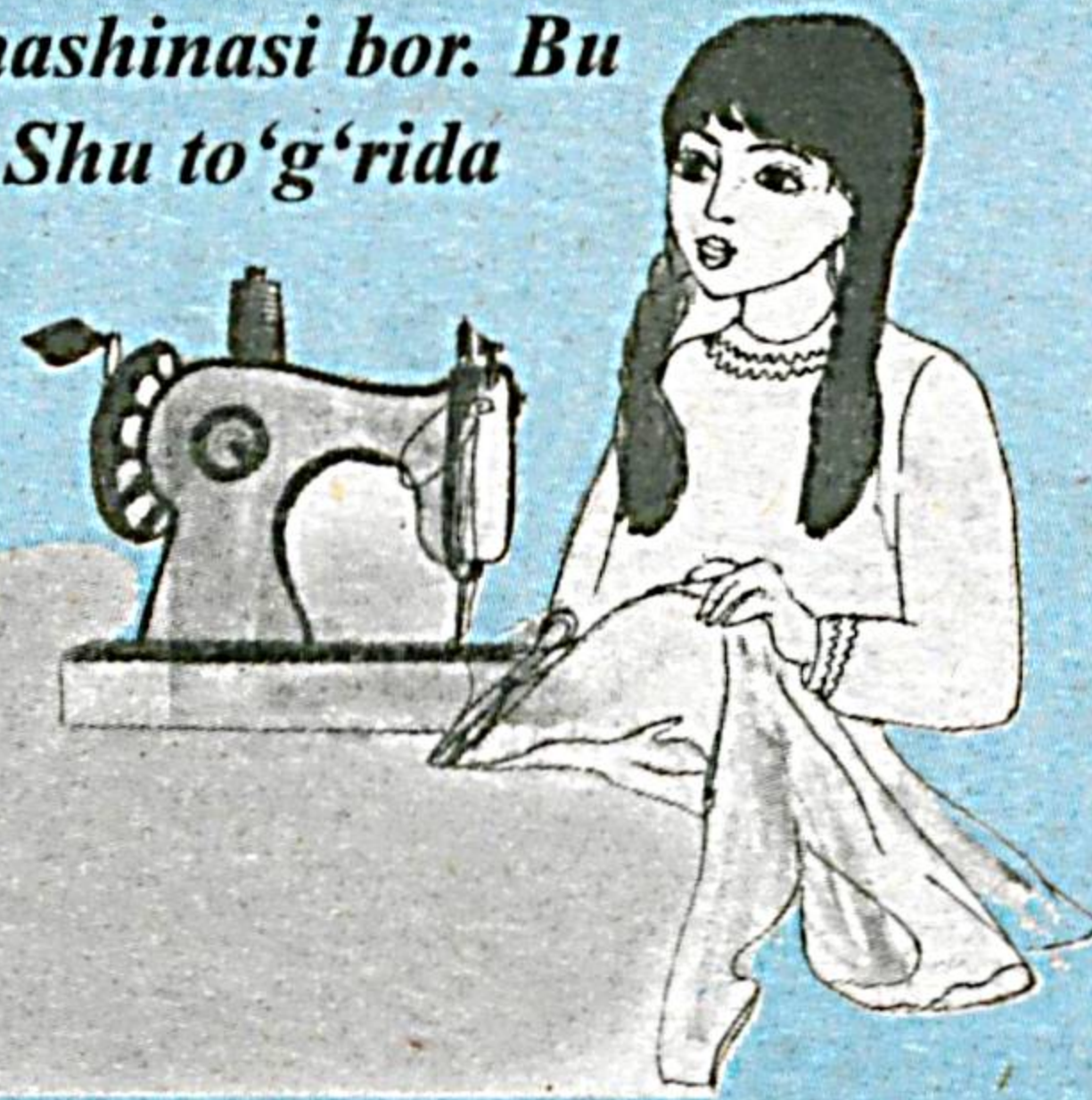
Qadrdonim «Tong yulduzi»!

Buvinning «Zinger» tikuv mashinasi bor. Bu so'z qayerdan kelib chiqqan? Shu to'g'rida ma'lumot berishingizni xohlayman.

H.Olimov, Qarshi.

Birinchilik tikuv mashinasi Isaak Zinger ixtiro qilgan va shuning uchun ular «Zinger» deb atalgan. U olmoniyalik muhojirning o'g'li bo'lib, 1851-yilda «Zinger» kompaniyasi tuzadi. 1958-yilda uch mingdan ortiq tikuv mashinasini sotib, boyib ketadi. Albatta, tikuv mashinasini ixtiro qilish unga oson bo'lmagan. Kezi kelganda, ishlari yurishmagan, qiynalgan, ko'zlaganiga yetolmagan, ammo u irodali, ilmli, izlanuvchan, tirishqoq bola bo'lgani uchun ham o'z maqsadiga erishgan.

Siz-chi, bolalar? Sizlar ham biror nima ixtiro qilishni o'ylayapsizmi? Agar ixtirolaringiz bo'lsa, bizga ma'lum qiling. Siz haqingizda gazetamizda ma'lumotlar berib boramiz. Mutaxassislarimiz orzularingizning amalga oshishiga yordam berishadi.

MUSTAQILLIK
TENGDOSHIM

Ko'pincha biz yoshlar kelajakda Vatanim taraqqiyotiga o'z hissamni qo'shaman, deymiz. Lekin, bilasizmi, buning uchun katta bo'lishimizni kutishimiz shart emas. Axir a'lochi, odobli o'quvchilar maktablari, ota-onalarining obro'larini, demakki, Vatan sha'nini yuqoriga ko'taradilar. Men mustaqil vatanimiz haqida so'zlasam, buvijonimning ko'zlariga yosh keladi. Aytishlaricha, u zamonlarda hatto ba'zi yozuvchilarimizning kitoblarini o'qish taqiqlangan ekan. Shuning uchun tengdoshim bo'lgan mustaqilligimiz bilan faxrlanaman.

Shirin FOZILOVA,

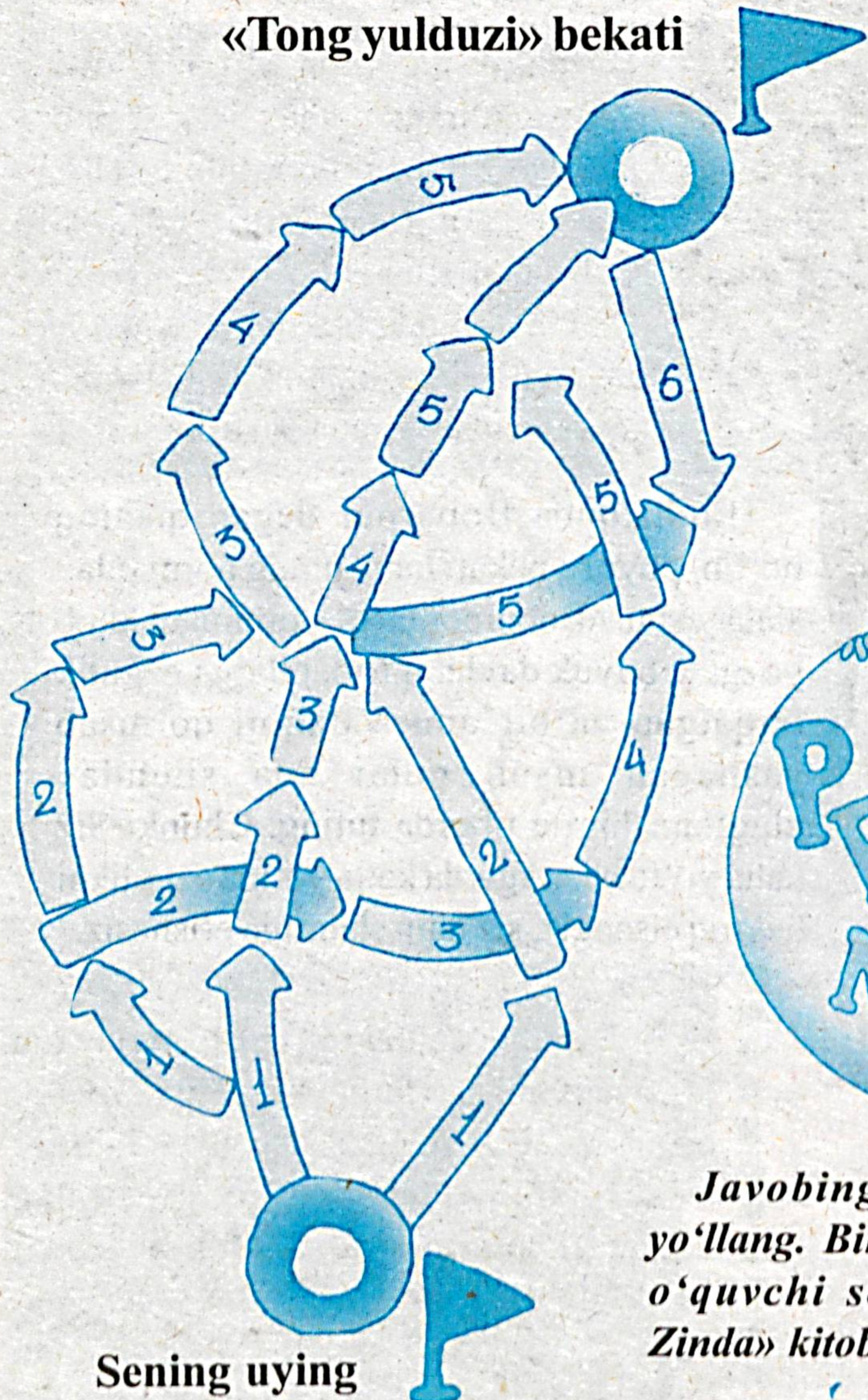
Qashqadaryo viloyati, Qarshi pedagogika kollejining 3-bosqich talabasi

BOSHQOTIRMA

1- VA 2- SINF O'QUCHILARI UCHUN

«Tong yulduzi» bekati

Harflar orasidagi yashirin so'zni topib, raqamlarga joylang. Uyingizdan chiqib, boradigan manzilni bilib olasiz.

Sening uying

Javobingizni tahririyatga yo'llang. Birinchi javob yo'llagan o'quvchi so'vg'amiz – «Shohi Zinda» kitobini qo'lga kiritadi.

Buyuk faylasuf Buzurgmehrdan so'rashibdi:

- Odamlar nazarga olmaydigan bebaho fazilat nima?
- Kamtarlik, – deb javob beribdi u.

«D'Artanyan va uch Mushketyor» asaridagi mushketyorlarning asl ismlari: Atos – Graf de Iya Rassbe de Perfon, Aramis esa Alamso Kexadadir.

* * *

Daniel Defoning «Robinson Kruzo» romanining to'liq nomi: «Yorklik dengizchi Robinson Kruzoning hayoti hamda o'zi ta'riflab bergan ajoyib va g'aroyib sarguzashtlari».

Robinson Kruzo kimsasiz orolda 24 yil yashagan.

* * *

Mashhur rassom Leonardo da Vinchi «Mona Liza» («Jokonda») kartinasidagi qizchanning lablarini chizish uchun 12 yil vaqt sarflagan.

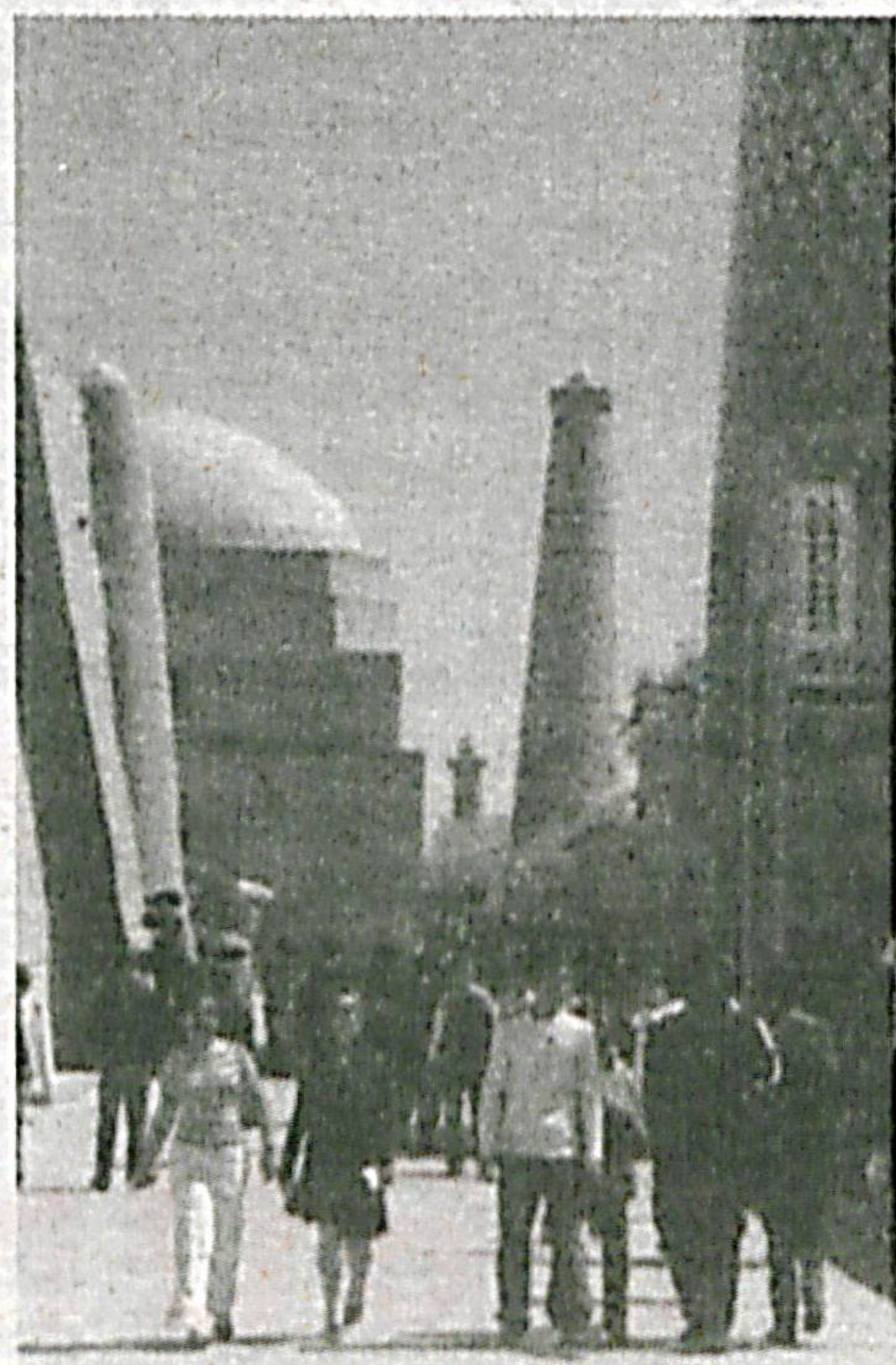
* * *

Amerikaning dunyoga mashhur «Oskar» kinomukofoti ilk bora 1929-yilning 16-may kuni topshirilgan.

«Oskar»ni qo'lga kiritgan eng yosh aktrisa amerikalik Shirl Templdir. U mazkur mukofot bilan 1934-yilda, 6 yoshida taqdirlangan.

Mahmud Zamaxshariy

Abulqosim Mahmud ibn Umar ibn Ahmad Zamaxshariy 1075-yilda ko'hna Urganch yaqinidagi Zamaxshar shaharchasida dunyoga kelgan. Dastlabki ta'limni qishlog'ida oldi, so'ngra, Urganch va Buxoro madrasalarida tahsil ko'rib, mustaqil mutolaa bilan shug'ullandi. Tahsildan so'ng, Isfahon, Xuroson, Bag'dod, Hijozga, ikki marta Makkaga safar qiladi. Iroq va Arabiston yarim orolida yashab, yerli xalqlarning tili, turmush tarzini ilm fani, madaniyatini o'rgandi. 1144-yilda vafot etadi. Zamaxshariy til bilimi, tarix, geografiya, adabiyotshunoslik, etnografiya, axloq-odobga doir 50 dan ortiq asar yozgan.

Mustaqilligimizning 17 yilligi arafasida Xitoy Xalq Respublikasida bo'ldik. Xitoylik o'quvchilarga tarjimon orqali birinchi bergan savolimiz shu bo'ldi:

– O'zbekiston haqida nimalarni bilasiz?

Bolalar birin-ketin chug'urlashib ketishdi. Ularning Toshkent, Samarqand, Buxoro deb aytayotgan so'zlariga tushunsak-da, sabrimiz chidamay, tarjimondan tezroq nima deyishayotganini aytishini so'radik. U esa kulib O'zbekiston haqida xitoylik bolalar darsligida yozilgan ekan. Uning poytaxti Toshkent ekanligini, Buxoro, Xiva, Samarqand haqida eshitishganini, hatto Amir Temur, Alisher Navoiyni bilishlarini aytdi.

O'sha vaqtdagi holatimizni tasavvur qilib ko'ring-a. Ko'zlarimizda sevinch yoshi tinmasdi. Bordi-yu, buning aksi bo'lganda-chi?! Bundan Allohning o'zi asrasin. Istiqlolimiz bizga o'zligimizni, milliy ma'naviyatimizni, qadriyatlarimizni qaytardi.

Mustaqil yurtning farzandi! Bugun siz yana bilimlar olamiga qadam qo'ydingiz. Cizlarni maktablar, kollej va akademik litseylar quchoq ochib kutib oldi.

Sizning bilimdon va baxtli bo'lishingiz uchun hukumatimiz tomonidan katta-katta imkoniyatlar yaratilyapti. Zamonaviy o'quv maskanlari barpo etilyapti, sport anjomlari va qulay mebellar bilan boyitilyapti. Sizdan esa bunga javoban a'lo o'qish, o'rganish va izlanish talab etiladi.

Raqamlarga e'tibor qaratadigan bo'lsak, bu yil respublikamizda 9765 ta maktablar sizni o'z bag'riga oldi. Ularda 5.390.490 nafar o'quvchilar tahsil oladi. Ularning bari «Tong yulduzi» o'quvchilaridir.

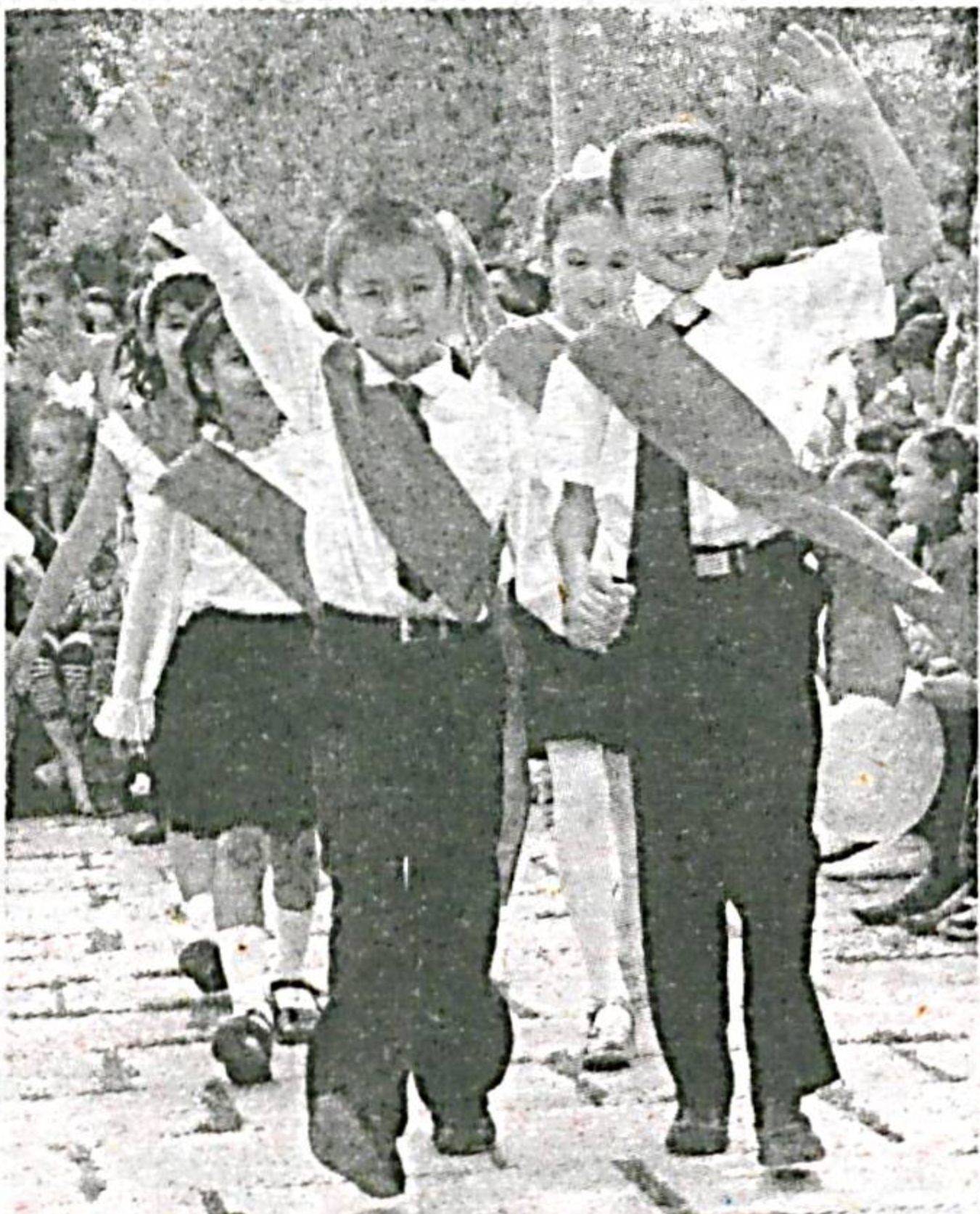
Xo'sh, o'tgan yillar mobaynida qanday yutuqlarni qo'lga kiritdigu, nimalarga ulgurmadik?..

Yutuqlarimiz bisyor. Fan sohasidami, sportdami, san'atdami, o'z g'alabalaringiz bilan dunyo kezmoqdasiz. O'zbekiston deya atalmish muqaddas diyor nomini ko'z-ko'z qilmoqdasiz. Yurtimizda o'tkazilgan Xalqaro 42-Mendeleyev Olimpiadasi, Madrid shahridagi Xalqaro 49-matematika Olimpiadasida faol ishtirokingiz barchani quvontirdi. Tengdoshingiz Sirojiddin Zayniddinov ikkinchi bor shaxmat bo'yicha jahon chempioni degan yuksak nomga musharraf bo'ldi. Bu kabi ro'yxatlarning cheki yo'q.

Sizga ushbu o'quv yilida bundan-da katta-katta omadlar, muvaffaqiyatlar tilaymiz. Davlatimiz Sizga bildirayotgan ishonchni oqlaysiz. Bu borada Sizga sabr-toqat, izlanish va intilish yor bo'lsin.

Yangi o'quv yilingiz, bilimlar olamiga kirib borganingiz muborak bo'lsin!

OLMOS

YAXSHI BO'lish ASTA-ASTA...

«O'zbekiston Respublikasi Mustaqilligi e'lon qilinganligining o'n yetti yilligi munosabati bilan amnistiya to'g'risida»gi O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senatining Qarori matbuotda e'lon qilindi. Ushbu Qaror ehtiyotsizlik oqibatida qonunbuzarlikka yo'l qo'ygan, ijtimoiy jihatdan uncha og'ir bo'lmagan jinoyat sodir etgan minglab insonlarning o'z oilasi bag'riga qaytishi uchun imkoniyat yaratadi. Birinchi marta sudlanganlar jazodan ozod etiladi. Ularga, avvalo ayollar, jinoyat sodir etgan vaqtda 18 yoshga to'lmagan shaxslar, 60 yoshga to'lgan erkaklar, chet el fuqarolari kiradi.

Biz insonparvarlik, kechirimlilik, rahm-shafqatlilik, mehr-muruvvatlilik, bag'rikenglik va odamiylik kabi ezgu xislatlarni o'zida mujassam etgan xalqmiz.

O'zbekiston Xotin-qizlar qo'mitasi tashabbusi bilan Zangiota tarbiya koloniyasida Istiqlolimizning 17 yilligiga bag'ishlangan uchrashuv bo'lib o'tdi. Unda tadbirkorlar tomonidan bolalarga sovg'alar ulashildi. Uchrashuv kuy-qo'shiqqa ulanib ketdi.

Fursatdan foydalanib, biz ham tezkor bo'limning tezkor vakili, katta leytenant Faxriddin To'laganov boshchiligidagi tarbiyalanuvchilar bilan suhbatda bo'ldik.

UMID BAG'ISHLADI

Shohruh, 17 yosh:

– Amnistiya haqidagi xabar meni nihoyatda quvontirdi. Biroq, qilgan ishimdan o'zim uyalamam, ming afsusdaman. Nima ish qilgan eding, deb so'rashingizni xohlamayman.

Bu yerda men hayotning qadriga yetdim. Bog'bonlikni, chilangarlikni o'rgandim...

Shohruhning gaplariga ishonдик. Uning qo'li bilan bunyod etilgan, mehr bilan parvarish qilingan gullarning chaman bo'lib ochilganini, bir tekisda rayhonlarning bo'y taratib turganiga guvoh bo'ldik. Go'zallikka oshno bo'lgan insondan yomonlik chiqmasligi aniq. Kelgusida u o'zining har bir xatti-harakatlariga tanqidiy ko'z bilan qarasa, ajabmas.

KUTILMAGAN ISH BO'LDI

Ozodbek, 16 yosh:

– O'rtoqlarim bilan urishdim. Urishish fojia bilan yakunlandi. Aybdorman. Qilmishimga yarasha jazoimni o'lyapman. Bunday bo'ladi, deb sira o'ylamagandim.

Har bir farzand to'g'ri qadam tashlab, ota-ona bag'rida bo'lsin. Ota-ona va ustozlar gaplariga ko'nsin.

Bola ota-onadan uzoqlashgani sari, u yana-da yurakka yaqinlasha boradi. Chunki ota-ona o'rnini hech kim bosa olmaydi-da. Ular qadrini tushunganingizning o'zi katta baxt.

Biz suhbatda bo'lgan bolalar asosan bir gapni bilib-bilmay, tushunib-tushunmay qilgan ishlaridan pushaymon ekanliklarini takror va takror aytishdi. Bundan keyin noto'g'ri va noo'rin ishlarga qo'l urmasliklarini ta'kidlashdi.

Umid qilamiz va ishonamiz. Yaxshilikka erishmoq qiyin, biroq, bir zumda yomon bo'lish mumkinligini ham unutmasliklari kerak.

Feruza SOYIBJON qizi

HALOLLIKDA GAP KO'P

Asqar, 16 yosh:

– Birovning qo'l telefonini o'g'irlab, nopok ishga qo'l urganim uchun jazoimni o'lyapman.

Halollikda gap ko'p ekan. Halol odam hayotning yuziga, atrofdagilar ko'ziga mag'rur qaraydi. Uyalmaydi, qo'rqmaydi. Xohlardimki, tengdoshlarim hamisha to'g'ri va halol yo'ldan yursinlar, toki hech qachon men kabi afsus chekmasinlar.

Bu davrlar Siz uchun maktab bo'lgani aniq. Kelgusida halol mehnatingiz, yaxshi xulqingiz bilan yaqinlaringiz, ustozlaringiz ishonchini qozonasiz, inshoalloh.

«GIRGITTON BUVI»NING YAPON NEVARASI

Hali maktabga qatnamasdim. Kuz pallasi tomog'imga «tepki» kelib, bo'yinim shishib ketdi. Oyim «irimini qilish» uchun «Girgitton buvi»nikiga olib chiqdi.

Dunyoda «Girgitton buvi»dan muloyim, undan mehribon odam bo'lmasa kerak. Hamma bilan «buving girgitton» deb aylanib-o'rgilib ko'rishadi... Buvining hovlisiga kirsak, etakdagi devor tagida allaqancha yong'oq dumalab yotibdi. Kechasi shamolda to'kilgan bo'lsa kerak. Yugurib borib tera boshladim. Bir mahal ayvon tomondan «Girgitton buvi» ning ovozi keldi.

– Hay-hay, girgitton, tegma, tegma yong'oqqa,

– shunday deb ildam keldi-da, qo'limdagi yong'oqlarni olib, pastak devor osha naryoqqa uloqtira boshladi. So'ng, xazon orasida yotgan boshqa yong'oqlarni ham enkayib tergancha devor ortiga tashladi. Buvining bunday «qizg'anchiq»ligiga hayron bo'lib turib qoldim. Nihoyat, to'kilgan yong'oqlar qolmaganiga ishonch hosil qilgach, qo'limdan yetakladi. «Yuraqol, girgitton, senga boshqa yong'oq beraman!» Shunday deb, pastak bostirmaga olib kirdi-da, savatda uyilib yotgan yong'oqlardan hovuchlab olib, do'ppimni to'ldirib berdi...

So'ng, tushuntirdi:

– Devorning naryog'ida qo'shnining ham

yong'og'i bor. Sen tergan yong'oq qo'shnining daraxtidan to'kilgan bo'lishi mumkin. Birovning haqini o'zidan so'ramasdan olsa, gunoh bo'ladi, girgitton!

Bu gaplarni unutib yuborgan edim-ku, oradan ko'p yillar o'tib tag'in yodimga tushdi.

Yaponiyadan bir guruh martabali mehmonlar tashrif buyurishdi. Ular orasida Yaponiya Parlamenti rahbarlaridan biri ham bor edi. Shu kishiga hamroh bo'lib Samarqandga bordik. Mehmon ikkovimiz va tarjimon bir mashinada ketyapmiz. Samarqand qishloq tumanidan borayotib, yashnab yotgan bog' oldidan o'tdik. Yo'l cheti keta-ketguncha shaftolizor. Zarg'aldoq shaftolilar g'arq pishgan. Har biri kichikroq choynakdek keladi. Mehmon nimanidir zavqlanib gapirdi. Tarjimon,

(Davomi 4-betda)

O'tkir HOSHIMOV

«...Biz farzandlarimizni dunyoviy bilimlar bilan bir qatorda Imom Buxoriy to'plagan hadislar, Naqshbandiy ta'limoti, Termiziy o'g'itlari, Yassaviy hikmatlari asosida tarbiya qilmoqdamiz».

Islom KARIMOV,
(«Alloh qalbimizda, yuragimizda» kitobidan)

TA'LIMGA E'TIBOR – KELAJAKKA E'TIBOR

Bu shunchaki aytilgan balandparvoz gap emasligini bugungi kunda har biringiz chuqur his qilib turibsizlar-a, aziz bolajonlar?! Zero, 2004-2009-yillarda maktab ta'limini rivojlantirish Davlat umummilliy dasturi mamlakatimiz ta'lim tizimini modernizatsiyalash, ta'lim-tarbiya mazmuni va sifatini takomillashtirish borasida misli ko'rilmagan qadam bo'ldi. 2004-2007-yillar davomida bu borada qanday ibratli ishlar amalga oshirilgani, qancha yangi maktab, sport inshootlari qad rostlagani-yu, nechitasi ta'mirdan chiqqani barchangizni qiziqitirsa kerak, albatta.

E'tiboringizni O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi Axborot xizmati tomonidan taqdim etilgan raqamlarga qaratmoqchimiz:

2004-2007-yillarda jami 4669 ta umumta'lim maktablari qurilish-ta'mirlash ishlari amalga oshirildi, jumladan, 205 ta yangi maktab binolari barpo etildi. 1174 ta maktab kapital rekonstruksiya qilindi. 2074 ta maktab kapital ta'mirdan

chiqarilgan bo'lsa, 1216 ta maktab joriy ta'mirlandi. Bu ishlarga Maktab ta'limi jamg'armasi hisobidan jami 600,7 mlrd. so'm mablag' sarflandi. 2008-yilda jami 1875 ta, shu jumladan, 70 yangi maktab binolari qurildi, 583 tasi kapital rekonstruksiya qilindi, 792 ta mavjud maktab bino va inshootlari kapital va 436 tasi joriy ta'mirlandi.

Bunday xayrli ishlarga serhimmat homiylarimiz ham o'z hissalarini qo'shmoqdalar. Ular hisobidan foydalanishga topshirilgan jami 5101 ta umumta'lim maktablari zamonaviy mebel, o'quv-laboratoriya asbob-uskunalar, kompyuter texnikasi va sport anjomlari bilan

to'liqlanmoqda.

Bugungi kunda eng so'nggi rusumdagi kompyuterlar bilan ta'minlangan maktablar soni 5043 tani yoki umumiy maktablar soni 9765 taga nisbatan 51,6 foizni tashkil etadi.

2005-2008-yillarda 76,7 mln. nusxa darsliklar xarid qilinib, o'quvchilarga yetkazildi. Natijada umumta'lim maktablari o'quvchilarining darslik va o'quv qo'llanmalari bilan umumiy ta'minlanishi 2004-yilda 82,3 foizni tashkil etgan bo'lsa, 2007-2008-o'quv yilida 97,3 foizni tashkil etdi. Ya'ni, umumiy ta'minlanish ko'rsatkichi 15 foizga o'sdi.

Yosh avlodga Davlatimiz tomonidan yaratilayotgan bunday shart-sharoitlar, ko'rsatilayotgan beminnat g'amxo'rliklar hozirdanoq o'z mevalarini bera boshladi.

2004-2007-yillarda maktab o'quvchilari Xalqaro fan Olimpiadalarida jami 27 ta medalni qo'lga kiritdilar. Jumladan, 2005-yilda 6 ta bronza, 2006-yilda 2 ta kumush, 4 ta bronza medallarini olishga muvaffaq bo'ldilar.

Shu yilning 28-aprel – 4-may kunlari kimyo fanidan o'tkazilgan 42-Mendeleyev nomidagi Xalqaro Olimpiadada 13 nafar o'zbekistonlik ishtirokchilar sovrindorlar qatoridan joy egallashdi.

Bugungi kunda yurtimiz bolalarining sport bilan shug'ullanishlari uchun jahon standartlariga mos darajada shart-sharoitlar yaratilmoqda. 2003-2008-yillar davomida jamg'arma tomonidan 897 ta sport ob'ektlari foydalanishga topshirildi. Qishloq joylaridagi sport inshootlarining soni 735 tani tashkil qiladi.

**Beshak biling, bu dunyo barcha eldin o'taro,
Inonmag'il molingga, bir kun qo'ldan ketaro.
Oto-ono, qarindosh, qayon ketti, fikr qil,
To'rt ayog'lig' cho'bin ot bir kun sanga yetaro.**
Ahmad YASSAVIY

SUMBULA

23-AVGUSTDAN

21-SENTABRGACHA DAVOM ETADI

Sumbulaning ta'rif-u tavsifi, o'ziga xos xususiyatlari, fayz-u tarovatlari, latofatlari nihoyat ko'p.

Sumbula mo'l-ko'pchilik oyi. Boshqasini qo'yaylik.

Mamlakatimiz shaharlaridagi meva-sabzavot bozorlari manzarasiga bir nazar tashlagan odam sumbula tarovati va qutbarakasi beqiyosligiga guvoh bo'ladi-yu, qalbi quvonchga to'ladi.

Bu oy kirishi bilan tabiatda ham o'ziga xos o'zgarishlar sodir bo'laveradi. E'tibor bersangiz, sumbulaning dastlabki kunidanoq bulutli kunlar ko'payib, tez-tez shamol esa boshlaydi. Harorat pasayadi, kechalari salqinlashadi. Buloqlar, daryolar suvi kamayadi. Shuning uchun ham qishloq kishilari: «Sumbula yoz bilan qish o'rtasidagi g'animat fursat, uning har bir kuni va har bir daqiqasining qadriga yetish kerak», deyishadi.

Keksalarning xotirlashlaricha, sumbulada ba'zan nihoyatda issiq yoki aksincha, durustgina sovuq kunlar va tunlar kechishi ehtimoldan holi emas. Ammo kuzgi teng kunlilik (mezonning kirishi)dan so'ng izg'irin, sovuq va yog'ingarchiliklar bo'lmaydi, deb kafolat berish qiyin.

(Boshi 3-betda)

mehmon janoblari bu bog' kimniki ekanini so'rayotganlarini aytdim. Yaponiya, Koreya, Xitoy singari mamlakatlarda shaftoliga ayri xos qo'yishlarini eslab, haydovchidan mashinani to'xtatishini so'radim. Yo'l chetidagi ariqchadan hatlab o'tib, qo'limga siqqancha shaftoli uzib oldim. Buni qarangki, nariroqda temir quvurdan suv oqib turgan ekan. Shaftolilarni chayib, olib keldim. Mehmonga uzatdim. Mehmon odob bilan jilmaydi, ammo qat'iy bosh chayqadi. O'z tilida hayajonlanib, bir nima dedi.

– Mumkinmas, deyaptilar, – dedi tilmochoq tarjima qilib.

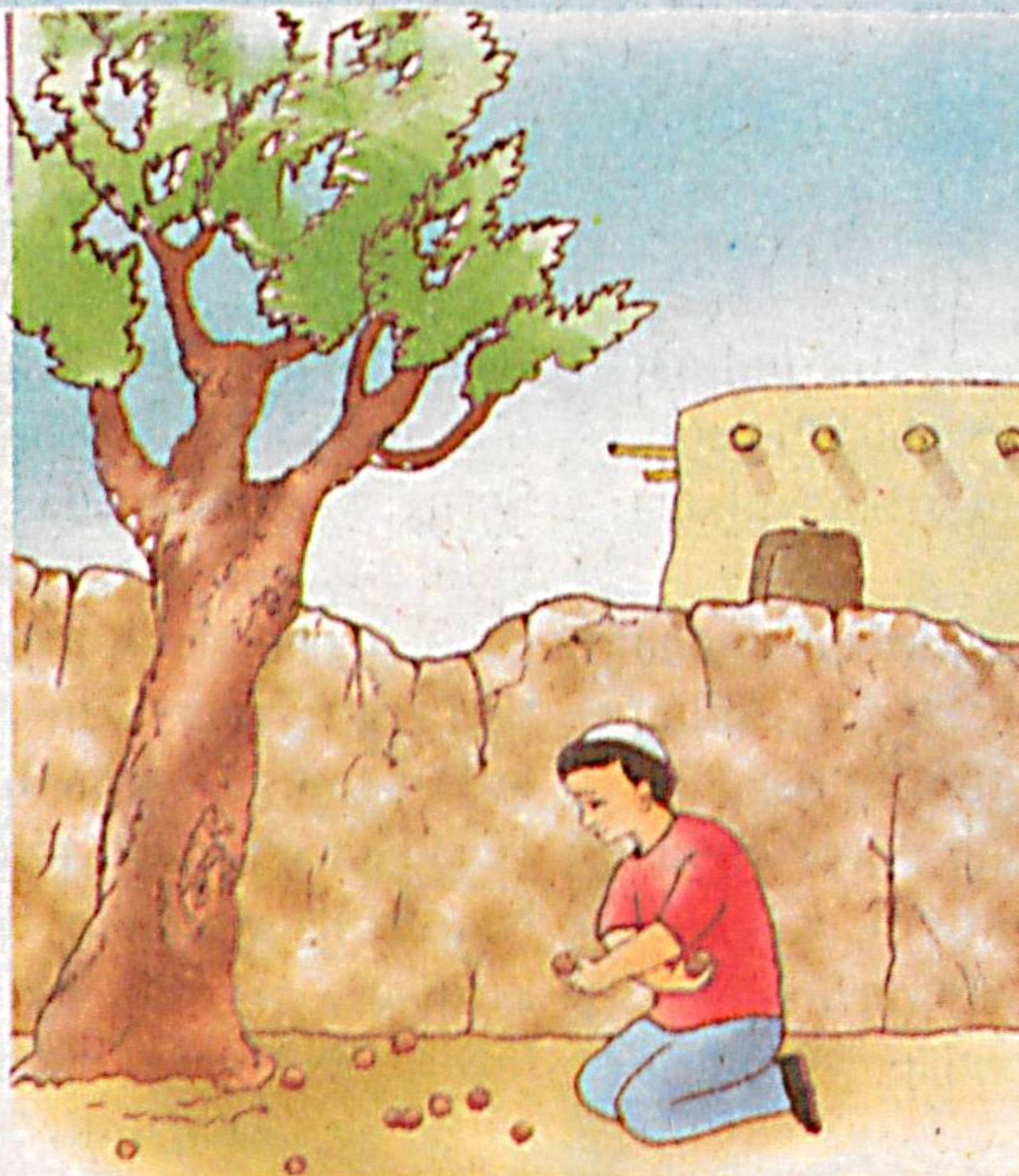
– Tashvishlanmang, janob, – dedim tushuntirib. – Boyagi suv iflos emas, vodoprovod kranining suvi.

Bu tuman to'liq vodoprovodlashgan. Bemalol yeyavering, mana, o'zim boshlab bera qolay.

Mehmon tag'in bosh chayqadi. Tarjimonga bir nimalarni kuymayib tushuntirdi.

– Mumkin emas! – dedi tarjimon mehmonning gapini so'zma-so'z ag'darib. – Janob shaftolining egasiga haq to'lamadilar. Shuncha mevani so'roqsiz olib chiqdilar. Mumkinmas.

Biz o'tib borayotgan joy menga begona emasligini, bu

yerga ko'p kelganimni, tumanning hokimi – meni yaqin tanishim ekanini aytdim.

Baribir gaplarim ishonchsiz chiqayotganga o'xshayotganini o'zim ham sezib turardim...

...Ko'z o'ngimda ikki buklangan yong'oq terib, pastak devordan qo'shninikiga uloqtirayotgan «Girgitton buvi» paydo bo'lib qolgandek edi...

Shunda dunyodagi bani insonning hammasini Xudo yaratganiga, ular orasida fe'l-atvori, insof-vijdoni bir-biriga juda o'xshashlari oz emasligiga yana bir karra imon keltirdim...

BEBAHO SOVG'A

YOKI BIR MAKTABGA 10 MING KITOB

– *Kashimiz taqozosiga ko'ra, ko'plab ijodkorlar bilan hamsuhbat bo'lamiz. Aksariyati, «Tong yulduzi» mening bolalikdagi qadrdonim edi, deya xotirlashadi.*

– Mening bolaligim ham shu gazeta bilan bevosita bog'liq. Chunki birinchi maqolam 1964-yilda aynan mana shu gazetada chop etilgandi. O'shanda 12 yoshda edim, quvonganimni bir ko'rsangiz edi... Keyinchalik mazkur tahririyat qoshida ochilgan «Yosh qalamkashlar» to'garagiga a'zo bo'ldim. Mahmud Sa'diy, Usmon Yusupovlar olib borgan, keyinchalik Safar Barnoyev, Tohir Maliklar boshqargan bu to'garak mashg'ulotlariga shaharning turli burchaklaridan shoshilib, oshiqib kelardik.

«Gunafsha» nomli ilk hikoyam to'garakdagi ustozlarim muhokamasidan o'tgach, gazeta yuzini ko'rgandi. Keyinchalik birinchi kitobchamni ham shunday nomlagandim.

15 yoshli o'spirinlik chog'imda g'alaba nashidasini tatib ko'rganman. Respublikadagi ijodkor yoshlarning «To'yona» nomli tanlovida «K. K» deb nomlangan fantastik hikoyam bilan ishtirok etib, g'olib deb topilganman va eng nomdor oromgohga yo'llanma bilan taqdirlanganman.

– *Bolaligingizda, taniqli yozuvchi bo'laman, deb hech o'ylaganmisiz?*

– Yo'q, onam, opam singari shifokor bo'lgim kelardi. Ammo rubob, tanbur, g'ijjak kabi o'zbek milliy cholg'u anjomlari yasaydigan bobom usta Usmonning, «Yosh tomoshabinlar teatri» aktyori bo'lmish dadam Mirsoat Usmonovning ta'siridami, san'atga ham mehrim bo'lakcha edi. Yunus Rajabiy, Sora Eshonto'rayeva, Shukur Burxonovlar uyimizga tez-tez kelib turishar, ularning maroqli davra suhbatlariga ko'p bor guvoh bo'lganman.

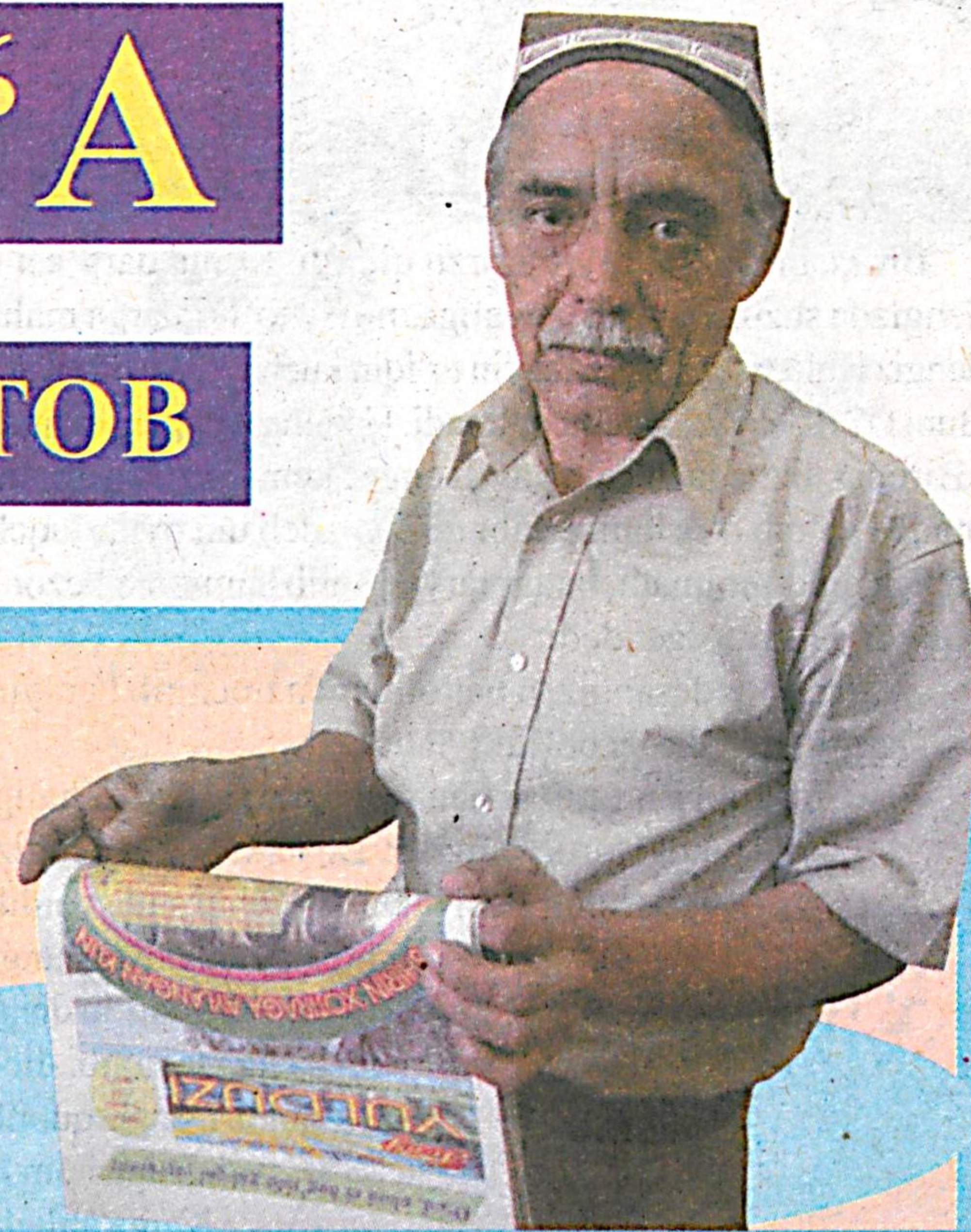
Bolaligimda ancha sho'x, o'yinqaroq bo'lganim uchun ota-onam yozgi ta'tilda ham bo'sh qo'yishmasdi. «Toshkent oqshomi», «Toshkent binokori» gazetalari tahririyatida dastyorlik qilib yurardim. U paytda hozirgidek kompyuterlar qayda deysiz, qo'llarim qora moyga botib ketardi.

«Gulxan» jurnalida ishlaydigan shoir Xayriddin Salohning menga ixlosi o'zgacha edi. Qayerga bormasin, meni birga olib borardi. Shu inson sabab G'ayraty domla, G'afur G'ulom, Quddus Muhammadiy, Zulfiyalar bilan uchrashish, hamsuhbat bo'lish baxtiga musharraf bo'lganman. Ana shu ijodiy muhit ta'siridami, murg'akkina qalbimda adabiyotga mehr uyg'ongan. Universitetning jurnalistika yo filologiya fakultetiga o'qishga kirish ishtiyoqida yurganimda, bobom haqida maqola yozish niyatida kelgan Anatoliy Chernov degan odam rejalarimni o'zgartirib yuborgandi: «Mana men jurnalistman, bugun Moskvada bo'lsam, ertaga Parijda, indinga Londondaman. Xorijda yurganimda chet tillarini bilmasligim juda alam qiladi-da. Senga maslahatim chet tillari oliygohiga o'qishga kirgin, til bilgan – el biladi», degandi. Shu inson maslahatiga ko'ra chet tillar oliygohida tahsil oldim. Poytaxtda o'tgan dunyo yozuvchilarining simpoziumlarida, Osiyo, Afrika, Lotin Amerikasi mamlakatlari ishtirokidagi xalqaro kinofestivallarda tarjimonlik qildim.

– *«Bekinmashoq» nomli hikoyalar to'plamingizni bolaligimizda miriqib o'qiganmiz. «Tush kinoga o'xshaydi» nomli qissa va hikoyalar to'plamingiz «Bolalar uchun yozilgan eng yaxshi asarlar» tanlovida g'olib topilganini bilamiz...*

*Sarlavhani o'qib
ajablanayotgandirsiz,
shuncha kitobni qaysi
maktabga kim sovg'a
qilayotgan ekan, deb?!
Yurtimiz bo'ylab
bayram shukuhli kezib
yurgan ayni kunlarda
sevimli yozuvchimiz
Erkin Usmonov bilan
maroqli suhbat qurdik.
Uni o'qisangiz, gap
nimada ekanligini
darhol fahmlaysiz.*

**Endi kitoblarimni o'zim
tahsil olgan maktab
kutubxonasiga sovg'a
qilmoqchiman.**

Bolajonlarimiz sizdan yana yangi kitoblar kutishyapti.

– Bir kuni «Gulxan» jurnali Bosh muharriri (marhum) Safar Barnoyev bilan suhbatlashib o'tirgandik:

– Bolalarga bag'ishlab bir «Xamsa» yozmaysizmi? Bilaman, bu sizning qo'lingizdan keladi, – deb qoldi.

Safar aka bildirgan ishonch meni yana-da ruhlantirib yubordi. Shu tariqa «Tirrancha bolalar hayotidan sarguzasht» nomli birinchi qissam, keyinchalik fantastik, hajviy, lirik hamda dedektiv qissalarimni yozdim. Hademay kitob holida chiqib qolar. Yana, aka-uka Grimmlarning ertaklarini tarjima qilib, nashriyotga topshirdim.

– *Bolaligingizda tug'ilgan kuningizda olgan eng qadrlı sovg'angizni eslaysizmi?*

– Albatta, u kitob bo'lgan. Nafaqat tug'ilgan kunimda, balki har bir bayramda dadam kitob sovg'a qilardilar. Hozirda ularning soni 30 mingdan ziyod. Ularga qarasam, bolalikdagi qadrdon do'stlarimni ko'rgandek quvonib ketaman va o'zimni juda badavlat odamdek his qilaman. Insonning 2-3 qavatli hashamatli imorati, mashinasi, hisobsiz davlati bo'lishi mumkin, lekin u kitob, gazeta, jurnal o'qimasa, undan qashshoqroq odam yo'q, deb o'ylayman...

Yangi o'quv yilida o'zim tahsil olgan poytaxtdagi 167-maktab o'quvchilariga ajoyib sovg'a hozirladim: kutubxonamdagi kitoblarimni maktab kutubxonasiga sovg'a qilmoqchiman.

– *Bolalar davrasida, ijodiy uchrashuvlarda bo'lganingizda qaysi mavzuda ko'proq gapirasiz?*

– Albatta adabiyot mavzusida. Bolalar davrasida «Shum bola», «Uch baqaloq», «Robinson Kruzo», «Chippalino» nomli kitoblar haqida gap ochilsa, «Kinosini ko'rganmiz», deyishadi. Lekin kino boshqa-yu, kitob boshqa. Kino, kompyuter, disklar jonsiz. Ularda kitobning nafasi, harorati, ruhi yo'q. Kinolar uchun ssenariylar maxsus yoziladi. Hamma kitoblarni ham kino qilaverish yaxshilikka olib kelmaydi.

– *Kimlarni o'z ustozingiz deb bilasiz?*

– Taniqli adibimiz Xayriddin Salohni, «O'ttiz yildan buyon ijodingni kuzatib boraman. Qalamingga ko'z tegmasin», deya «O'zbekiston adabiyoti va san'ati» gazetasiga ochiq xat yozgan marhum yozuvchimiz Hakim Nazirni, ijodimga yaxshi baho bergan Tohir Malikni ustozlarim deb bilaman. Ular ishonchini oqlash uchun astoydil izlanaman.

– *«Tong yulduzi» o'quvchilariga tilaklaringiz.*

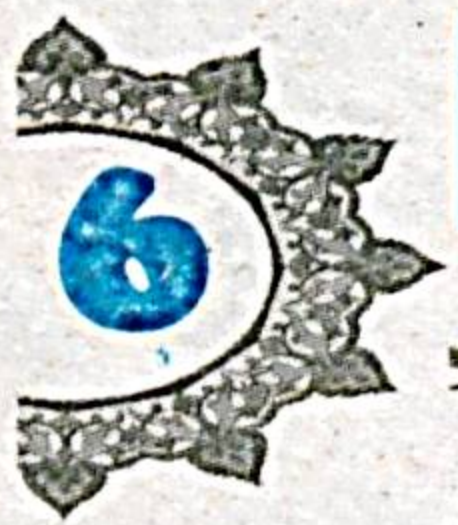
– Bolalik – shirin tushga o'xshaydi. U inson umrining eng sof va beg'ubor, ammo juda qisqa davridir. Bolalarga tilagim vaqtning, ular uchun yaratilayotgan keng imkoniyatlarning qadriga yetishsin. Yana bir tilagim bolalikdagi dugonalari, do'stlarini ehtiyot qilishsin. Ulg'aygach, haqiqiy do'st topish juda qiyin.

Yangi asrning o'ziga yarasha yangicha talablari, ehtiyojlari bo'ladi. Yangi asr avlodi o'z zamonasiga munosib bo'lish uchun ham aqlan, ham jismonan tayyor bo'lishi kerak.

– *Maroqli suhbatingiz uchun rahmat!*

Feruza JALILOVA suhbatlashdi

TIRIKLIK G'ANIMAT EKAN

Bir kishi dengiz sayrini orzu qilardi. Kema darg'asi bilan kelishib sayohatga otlandi. U umrida dengizda suzmagan edi, avvaliga moviy to'lqinlarga mahliyo bo'lib, suvdan ko'z uzmay qoldi. Kema dengiz ichkarisiga kirgan sayin to'lqin kuchaydi va nihoyat kema suv sathida sandiqday o'ynay boshladi. Buni ko'rib sayyohda jon qolmadi. U kema ustunlarini quchoqlab dod soldi. Xudoga iltijo qilib yig'ladi. «Birodar, bunaqa to'lqin xavfli emas, kemaga tushganning joni bir, deydilar. Mana biz ham Allohdan madad so'rab o'tiribmiz, sabr qiling», deb uni ovutmoqchi bo'ldilar. Lekin sayyoh safardoshlarining gapiga quloq solmadi, battar faryod solib hammani bezor qildi. Kemada ko'pni ko'rgan bir dono kishi bor edi. U sardorga dedi:

– Agar xo'p desangiz, u battolni men tinchitib berayin.

Darg'a darhol rozi bo'ldi.

– Bu noshukurni tutib suvga tashlanglar, – dedi haligi kishi, – ammo cho'kib ketmasin. O'ldim deganda, tortib olinglar. Bir-ikki marta dengizga otinglar-chi, ne bo'lar ekan.

Sardorning amri bilan sayyohni suvga otdilar. U jon holatda tipirchilab baqira boshladi.

Cho'kay deganda, unga qo'l cho'zdilar. U kemaga chiqib andak o'tirmasdan tag'in dengizga uloqtirdilar. Yana tortib oldilar. Sayyoh tavbasiga tayanib, dir-dir titragancha bir chekkada jimgina o'tirib qoldi. Dengiz qutirib guvillar, lekin bu boyagi qo'rqqoq sayyohning parvosiga ham kelmasdi.

Kema ahli donishmand otaxonga yuzlandilar.

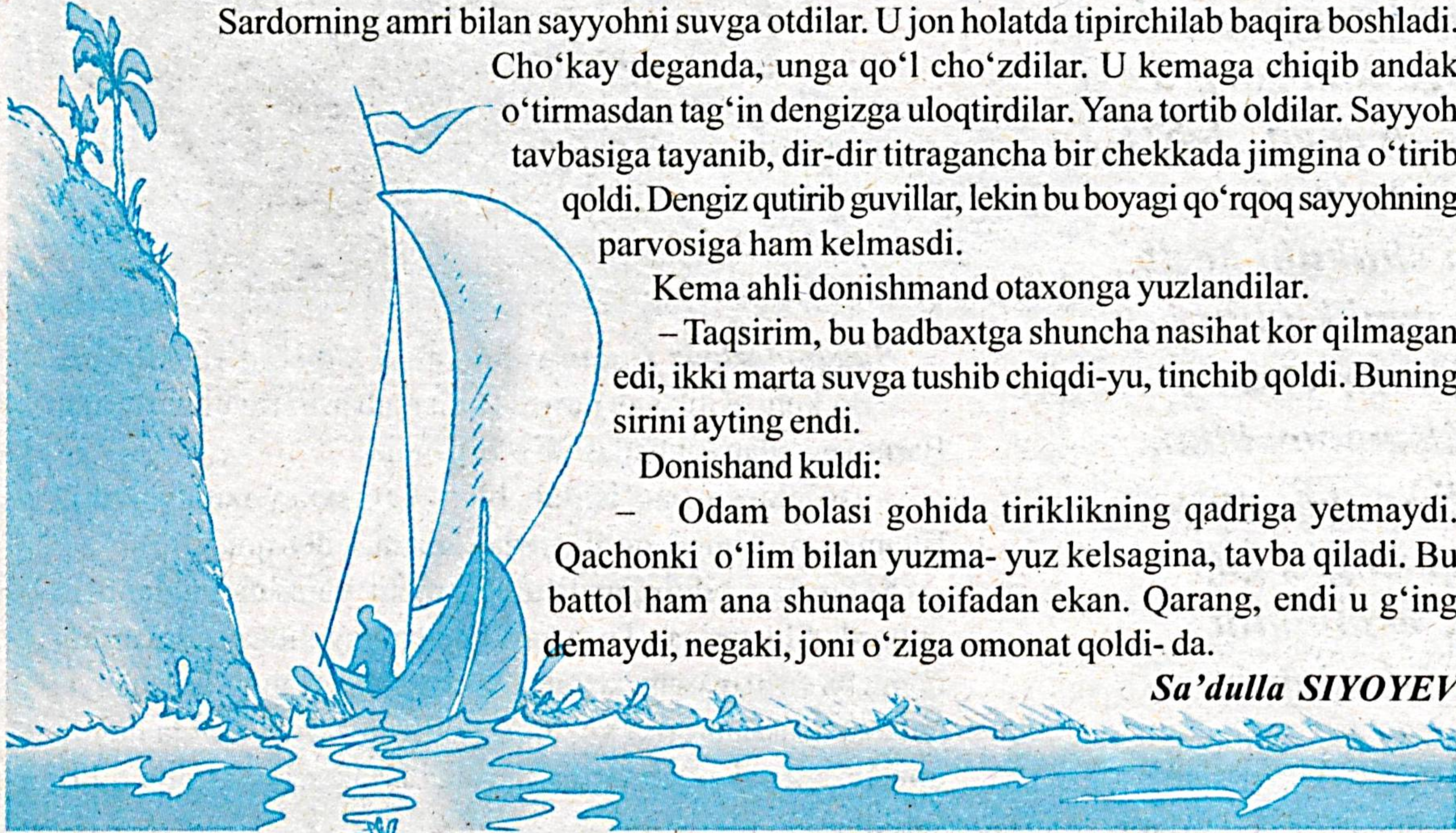
– Taqsim, bu badbaxtga shuncha nasihat kor qilmagan edi, ikki marta suvga tushib chiqdi-yu, tinchib qoldi. Buning sirini ayting endi.

Donishmand kuldi:

– Odam bolasi gohida tiriklikning qadriga yetmaydi.

Qachonki o'lim bilan yuzma-yuz kelsagina, tavba qiladi. Bu battol ham ana shunaqa toifadan ekan. Qarang, endi u g'ing demaydi, negaki, joni o'ziga omonat qoldi-da.

Sa'dulla SIYOYEV

TULKI BILAN QARG'A

Qarg'a go'sht bo'lagini o'g'irlab daraxtga qo'nib, bo'lakni tumshug'ida tishlab turgandi. Buni ko'rgan tulki go'shtga egalik qilmoqchi bo'ldi. «Qarg'a qanday kelishgan- a, deb xitob qilibdi tulki. Agar uning ovozi ham ko'rinishi bilan bir xil bo'lsaydi, u, shubhasiz, qushlar qirolichasi deb hisoblanardi».

U buni jo'rttaga aytdi: ammo o'zi haqida bu taassurotni noto'g'ri ekanligini isbotlamoqchi bo'lgan qarg'a baland ovoz bilan qag'illay boshlabdi va go'shtni tushirib yuboribdi. Tulki uni shartta ushlab olib, qarg'aga shunday debdi:

– Azizim qarg'a, sening ovozing yetarlicha yaxshi, ammo aqling kam.

Qissadan hissa: xushomadgo'ylikka ishonma.

IKKI DO'ST VA AYIQ

Ikki do'st o'rmonda aylanib yurganlarida, to'satdan ayiqqa duch kelib qolishibdi. Birinchi kishi shoshib daraxtga chiqib olibdi va ayiqning changalidan qutilib qolibdi. Ikkinchi kishi esa hech narsa qo'lidan kelmasligini bilib, o'zini o'lganga solib yotib olibdi.

Ayiq yerda yotgan kishining oldiga kelib, qulog'ini hidlab ko'ribdi. Ayiq ozgina vaqt uni turtib ham ko'ribdi. Kishini o'lgan deb o'ylab, ketib qolibdi.

Ayiq ketgach, haligi kishining do'sti daraxtdan tushib kelib:

– Do'stim, ayiq qulog'ingga nima deb shivirladi? – deb so'rabdi.

– U menga: «Qiyinchilik paytda tashlab ketadigan do'st bilan sayohatga chiqishni yaxshilab o'ylab ko'ra», dedi, xolos, – deb javob beribdi.

Qissadan hissa: do'stlik qiyinchilik paytida sinovdan o'tadi.

Feruza TO'XLIYEVA tarjimasi

Davron chapaqay edi. Shuning uchun ham bolalar uni mayna qilgani-qilgan.

Davronga alam qiladi. Jahli chiqadi. Bilmasdan so'rashish uchun chap qo'lini cho'zib, battar kulgi bo'ladi. Chap qo'lda choy uzatib, ovqat yeb tanbeh eshitadi. Sen bola katta bo'lsang, tovuq so'yishga ham qassob chaqirasanmi deyman, chap qo'lda so'yib bo'lmaydi, deb adasi ham tashvishlanadi. Necha marta chap qo'lini beliga bog'lab qo'yib, o'ng qo'lini qalam ushlashga, qoshiq,

Erkin MALIK

CHAPAQAY

sanchqi ushlashga o'rgatmoqchi bo'lishdi, bo'lmadi.

Oxiri adasi uni shahardagi bir mashhur tabibnikiga boshlab bordi.

– O'g'lingiz o'naqay bo'lishni o'zi xohlaydimi yoki siz uni majburlab olib keldingizmi? – so'radi tabib adasidan.

– O'zi aytin-chi, – deb adasi Davronga qaradi.

– «Chapaqay», deb bolalar hadeb meni mayna qilishadi, – dedi Davron zorlanib.

– Shunday deyishsa, ular seni haqiqiy do'stlaring ekan, ajab qilisharkan, – dedi tabib kutilmaganda, – shunday deyishmasa, oldimga kelmas eding. Chap qo'lda hatto gadoyga sadaqa berib bo'lmaydi-ya...

– Buni iloji bormi, taqsim? – sabri chidamay so'radi adasi.

– O'limdan boshqa hamma narsaning iloji bor, – ishonch bilan javob berdi tabib.

– Unda ayting yo'lini?

– Yo'li oson, chap qo'lini «sindirib» bo'yniga osib qo'yamiz, vassalom. Qarabsizki, hamma ish o'ng qo'lga qolib turibdi-da. Dars qilmasa, o'qituvchidan gap eshitadi. Ovqat yemasa, och qoladi, shu...

– Singani chatoq ekan-da, boshqa iloji yo'qmi? – so'radi adasi hafsalasi pir bo'lib.

– Birdan -bir yo'li shu, jon qiynalmasa jonona qayda, degan ekanlar mashoyihlar. Yana o'zingiz bilasizlar...

Davronning adasi, ketamiz, degandek o'g'liga qaradi. Ha, adasi Davronning azob chekishini istamas edi.

– Yo'q, – dedi Davron, – mayli, sindirsalar sindirsinlar, chapaqay bo'lish jonimga tegib ketdi. Og'risa og'rir...

– E, barakalla o'g'lim, – deb yubordi tabib qoyil qolib, – bu haqiqiy erkakcha gap bo'ldi. Qani, yur ichkariga. Siz adalari shu yerda kutib turing...

Davron hech bir ikkilanmay tabibning orqasidan yurdi. Adasi «o'g'lim» deganicha tashqarida qoldi. Uni yuragi qanchalik achishmasin, baribir o'g'li bilan ichidan g'ururlanar edi. Voy azamat-ey!..

Birozdan keyin Davron chap qo'li taxtakachlangan, bo'yniga osilgan holda ichkaridan chiqib keldi.

– Og'rimayaptimi? – shoshib so'radi adasi.

Davron o'zini mardona tutib:

– Yo'q, – dedi. Aslida og'riq borligi yuz- ko'zlaridan sezilib turardi.

– Har o'n kunda kelib turarsizlar, u yog'ini ko'raveramiz, – dedi tabib.

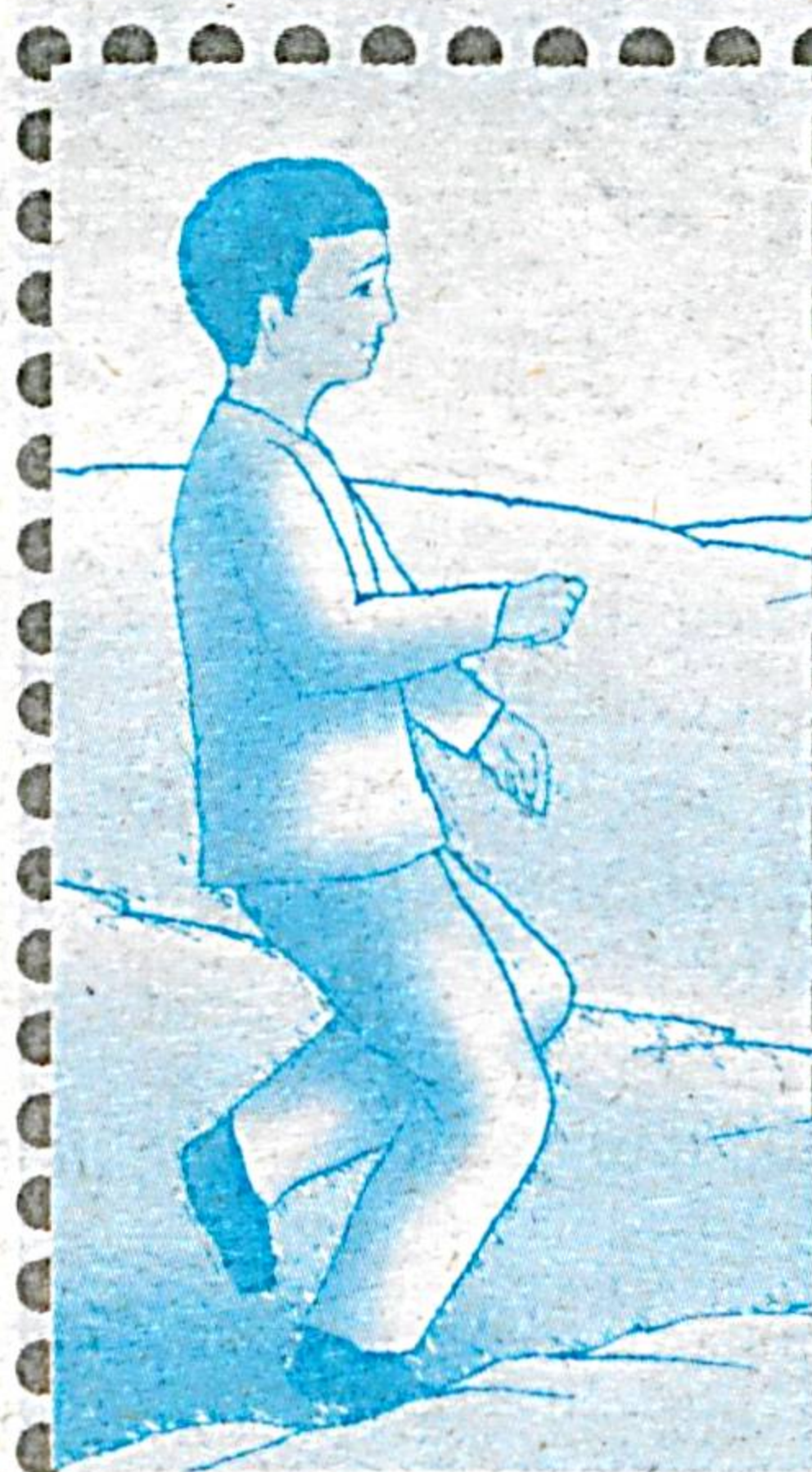
Qirq kun deganda Davron o'ng qo'lda yozadigan, suv ichadigan, choy uzatadigan, ovqat yeydigan bo'ldi. Suyunchisiga bitta xo'rozni o'zi so'yib, o'rtoqlarini mehmonga chaqirdi.

Davronning mardligi Payg'ambarimiz sollallohu alayhi vassalamning: «Yeguliklarni o'ng qo'l bilan yeb, o'ng qo'l bilan ichingiz. Chunki shayton chap qo'l bilan yeb, chap qo'l bilan ichadi», degan hadislariga muvofiq kelgan edi.

—Hoy, cho'lda adashib qolishing mumkin, ehtiyot bo'li!

Omonboy otasining ogohlantirishiga bee'tibor boqdi. U hech qachon adashmagan. O'tgan gal tog'da ham shunaqa deya tanbeh bergan edilar. Necha tog'-u toshni kezdi, lekin adashmadi. Adashmay iziga qaytdi. Bu gal ham adashmaydi.

Uzoqdan suv yaltirab ko'ziga tashlandi. Ana suv! Ehtimol katta ko'ldir. Bu to'g'rida hech kim bilmaydi.

Hatto jug'rofiya o'qituvchisi ham cho'limizda bir tomchi suv yo'q, ammo yer ostida bo'lishi kerak, degan edilar. Agar u cho'ldagi shu ko'lni ochsa, zo'r kashfiyot qilgan bo'lardi. Balki bu ko'l uning nomi bilan atalar. U shirin xayol

unga chiqindi tashlaganlari esiga tushdi. Bir kuni maktab yonidagi ariqqa chirt etib tuflaganda, qo'shnisi Fotima kampir: «Suvga tuflash gunoh», deb tanbeh berganida, uning jahli chiqqan va kampirni «ziqna» deb atagandi.

—Suv, suv! — pichirladi lablari.

Biz qaysar Omonboyini shu yerda qoldirib, sizlar bilan suv haqida ikki og'iz gaplashib olsak:

Suvsiz hayotni, tiriklikni tasavvur etish qiyin. Suv bo'lmasa, hayot ham bo'lmaydi. Shu bois ham Odam Atodan to shu kungacha insoniyat suvni tejab-tergab, avaylab yetkazib kelmoqda.

Bolalar, bilingki, dunyoda hamma narsa hisob-kitob bilan yaratilgan, shu jumladan, suv ham. Yer yuzining uchdan ikki qismi suvlikdan iborat bo'lsa-da, uning ikki foizgina yaroqli hisoblanadi. Demak, suvni isrof qilish odobdan emas. Siz suvga chiqindi tashlayotgan o'rtog'ingizni ko'rsangiz, unga shu zahoti tanbeh bering. Bu bilan Siz nafaqat bugunni, balki kelajakni ham toza suv bilan ta'minlashga hissa qo'shgan bo'lasiz.

BIR KUNINI

YO'QOTGAN BOLA

bilan qum barxanlarini bir-bir ortda qoldirib, uzoqdan yaltirab turgan ko'l tomon chopqillab borar, ichkarilab borgan sayin harorat ko'tarilib, quyosh ayovsiz qizdira boshladi. Jiqqa terga botib, oyoqlari tolalayotgan bo'lsa-da, qaysarligiga borib, ortga qaytishni o'ylamas, birozdan so'ng ko'lga yetaman-u, suvda cho'milib mazza qilaman, o'shanda charchoqlarim ham chiqib ketadi, degan xomxayol otida jadal yugurib borardi. Ammo o'sha ko'zlagan qum tepalikka borgach, ko'l yana uzoqlashdi. Baribir unda cho'milmasdan ketmayman, deya Omonboyimiz yana qum tepaliklar oshdi. Quyosh yotog'iga og'ib, qosh qoraydi. Uzoqdagi ko'l ham ko'zdan g'oyib bo'ldi.

Qaysar Omonboyimiz bu holdan taajjubga tushib, nima qilarini bilmay qoldi. Ko'z o'ngida turgan ko'l bir zumda qayoqqa g'oyib bo'lishi mumkin?! U chor-atrofga boqarkan, adashib qolsam-a, degan vahimada qo'rquvga tushdi va ortga qaytishdan boshqa iloj qolmaganini anglab, qum barxanidan pastga enkaydi. Tomog'i qurishib, ko'zi tinib, boshi aylandi.

—Suv, suv! — dedi u, lekin bu atrofda suv yo'q edi.

U uzoq jadal yo'l bosdi. Quyosh botib, atrof xira kumush tusga kirdi. Yuragi kuyib, oyog'idan mador keta boshladi.

—Suv, suv! Bir qultum suv! — pichirladi lablari. Ortga qarab chopib borarkan, izlarini qidirdi. Ammo qum uchib, allaqachon uning izlarini bosib ketgandi. Yana bir soatlar yo'l bosdi, tomog'i tamom qurshab, madori quridi. Bir qultum suv bo'lsaydi, kuchga to'lib, yana jadal yo'l bosardi. Uylari yonidan o'tayotgan anhor,

shu mevadan yeb, turli xil allergik kasalliklarga muhtalo bo'lishini nahotki anglamasa?! Xullas, aziz o'quvchilar, suv hayot manbai ekan, uni tejab-tergab ishlatishga harakat qilaylik. Endi Omonboyning yoniga qaytadigan bo'lsak, qorong'u tushgach, otasi va sheriklari undan xavotirga tushib ortidan qidirishga tushdilar va uzoq ovoragarchilikdan so'ng uni qum barxanlari orasidan topdilar. Tong oqarib kelayotgan payt edi. Bu paytda Omonboy tamom holdan toyib, xushidan ketgan edi. Otasi shu zahoti uning yuziga sovuq suv sepdi.

—Suv, suv, — dedi Omonboy ko'zini ochib va otasini ko'rib jilmaydi. — Ota, yana suv bering! — dedi iltijo bilan.

Suv bo'lmaganda-chi?! Omonboyning holi ne kechardi?

Ha, aytganday, Omonboyga uchragan nima edi? Chindan ham cho'l o'rtasida ko'l mavjudmidi? Bir o'ylab ko'ring va aniq javobni bizga yo'llang. Javob sizdan, sovg'a bizdan!

O'ZBEKXON

Istiqlol ilhomlari

Vatan

Nurlardan rang olgan porloq zamonam,
Bir hovuch suvingga dilni bersaydim.
Xirmonda to'kilgan bug'doy donini,
Kipriklarga surtib seni sevsaydim.
Tonglarda to'kilgan g'uborsiz shabnam,
Gullarning yuzini yuvadi hardam.
Cheksiz dalalarning qo'ynida kezsam,
Men seni vaslingni topaman, Vatan!

Zilola G'ANIYEVA,

Toshkentdagi tibbiyot kolleji talabasi

Onam

Dunyoni iltar yurak taftida,
Farzandlar kamoli tilagida jam.
Go'yoki hayot ham uning kaftida,
Izlari ko'zinga to'tiyo onam!
Yuzida yillarning g'am bitiklari,
Bir lahza halovat topdingmi sen ham.
Mehr haroratin berar har so'zi,
Olamni ovutib o'tirgan onam!

Mohisadaf UBAYDULLAYEVA,

Shayxontohur tumani,

2-Toshkent yuridik kolleji talabasi

Yashnayotgan O'zbekistonim

Tog'larida o'ynar sharshara,
Bog'larida esar shabada.
Osmoni keng, musaffo doim,
Yashnayotgan O'zbekistonim.

Bog'larida qiyg'os gullari,
Tog'larida mangu qorlari.
Osmonida uchar baxt qushi,
Obod vatan O'zbekistonim.

Tandirida non yopar Quyosh,
O'z baxtini topdi har bir yosh.
Bobolarga biz bo'ldik izdosh,
Mehri dunyo O'zbekistonim.

Sizga

Dil ardog'im deymi,
Mehribonim onajon.
Siz orzu osmonimsiz,
Qadrdonim onajon.

Shodligim quvonchimsiz,
Davlatimsiz onajon.
Jismu tanim borlig'im,
Yuldzimsiz onajon.

Siz hayotim mazmuni,
Borlig'imsiz onajon.
Quvonchlarimni shodon,
Qutlagansiz har qachon.

Farzona SAMAD qizi,
Qashqadaryo viloyati,
Kasbi tumani

BUGUNNING

Yoqtirgan fani: musiqa, adabiyot.
Yaxshi ko'rgan taomi: manti, dimlama.
Sevib tomosha qiladigan filmi: «Kichkina tabib».
Yoqtirgan rangi: oq va moviy.
Sevimli multfilmi: «Senimi, shoshmaytur».

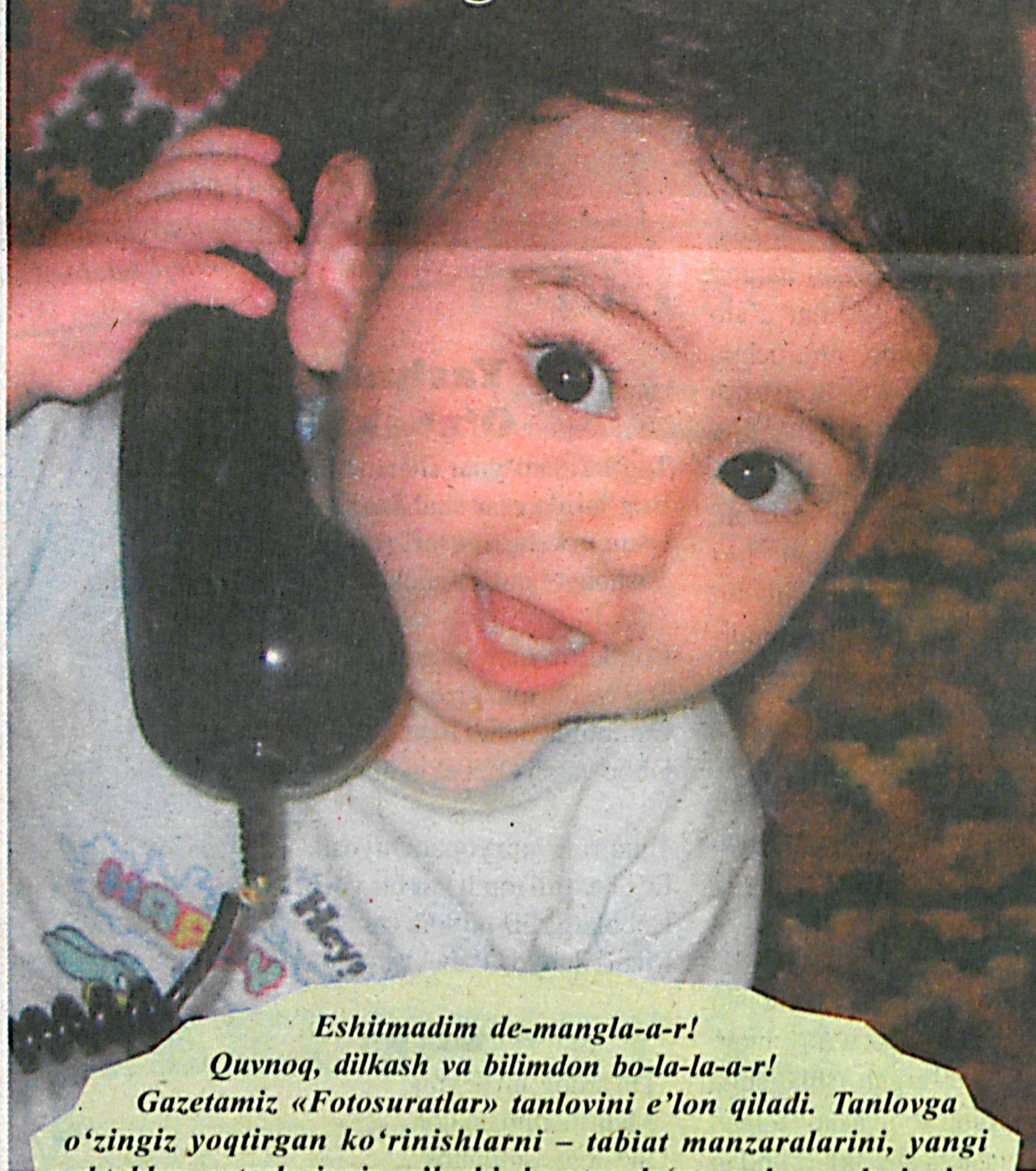
«YANGI AVLOD»LARI

Bu galgi sahifamiz mehmoni «Yangi avlod – 2007» bolalar ijodiyoti festivali g'olibi Gulhayo Ernazarova. Gulhayo Sirdaryo viloyati, Sayhunobod tumanidagi 4-maktab o'quvchisi. 2007-yil Gulhayo uchun unutilmas yil bo'ldi. Sahifamiz qahramoni bolaligidan san'atga qiziqib kelgan, undagi bu qobiliyatni sezgan otanasi uni nay sinfiga o'qishga berishdi. 11 yoshli Gulhayo nayda chalgan kuyi orqali barchani qalbini larzaga soldi, barcha uni olqishlar bilan kutib oldi. U qovg'a burji ostida tug'ilgan.

Gulhayoning orzusi o'zi sevib chaladigan nay cholg'u asbobini sirlarini yana-da mukammal o'rganish, o'zi sevgan sohaning yetuk mutaxassisi bo'lish.

Nazokatxon TOJIBOYEVA

«Fotosuratlar» tanloviga marhamat!

Eshitmadim de-mangla-a-r!

Quvnoq, dilkash va bilimdon bo-la-la-a-r!

Gazetamiz «Fotosuratlar» tanlovini e'lon qiladi. Tanlovga o'zingiz yoqtirgan ko'rinishlarni – tabiat manzaralarini, yangi maktablar, ustozlaringiz, a'loch, kamtar do'st va dugonalariningiz va boshqa ajoy-i-b, g'aroy-i-b suratlarini yuborishingiz mumkin. Tanlov 2009-yilning 31-avgust – Mustaqillikning 18 yilligi bayramida yakunlanadi.

1- va 2-o'rin sohiblari tahririyatga taklif qilinadi va qimmatbaho sovg'alar bilan taqdirlanadi.

BAQALOQ BOLA

Semizlik kasallikmi, yo'qmi? Bu savolni berganda, shunchaki ikkilanib qolish turgan gap. Lekin, aslida semizlik rasman kasallikdir, chunki odam semira borgan sari organizmda ushbu xastalikka xos o'zgarishlar paydo bo'la boshlaydi.

Sinfda semiz, to'la bola bo'lsa, o'rtoqlari uni baqaloq, semiz, yog' zavodi, koptok, tuxum deb nom qo'yib chaqirishadi, bu holat unga katta ta'sir qiladi.

Kasallikka olib kelayotgan omillar ko'p: irsiyat, ko'p ovqat iste'mol qilish, harakatsizlik, sport bilan shug'ullanmaslikdir.

Siz irodani bir joyga yig'ib, semizlikka qattiq kurashishingiz kerak. Faqat sizdan matonat, iroda talab qilinadi. Maktabdagi jismoniy tarbiya darslariga faol qatnashish, shu bilan birga, shu manzildagi sport majmuasiga a'zo bo'ling.

Eng asosiysi parhez, uglevodga boy ovqatlarni iste'mol qiling. Ichimliklardan esa Fanta, Sprayt, Koka-kola, meva sharbatlari, muzqaymoq, chupa-chups, chokakrem man etiladi. Yuqoridagi parhez qilishni 1-2 kun emas, doimo mo'tadil ravishda bajarish lozim. Faqat shundagina gavgangiz xushbichim, chiroyli bo'ladi. Omad sizga yor bo'lsin!

Tohir IBROHIMOV,
shifokor, terapevt,
tibbiyot fanlari doktori, professor

YAXSHINI KI MINGGA TATIR

Bir kishi bog'da kezib yurardi. Oddiy daraxt bargiga ko'zi tushdi. Oldi. Undan xushbo'y is taralardi.

– Sen nimasan, ey yaproq? – dedi u, – gulmisan, anbarmisan...

– Muncha hiding yoqimli?

Yaproqdan sado keldi:

– Men oddiy terak bargiman. Bir necha muddat gulirayhonlar orasida yotdim. Shu-shu ularning mushkianbari menga urib, gulsifat bo'libman.

Hissa: gul qavmiga yaqin bo'lgan yaproqdan gul isi kelgay va aksincha, achchiq alaf yonida qolgan guldan sassiq bo'y kelsa, ne ajab?!

Sayfi SODIQ tayyorladi

BUNAQASI BO'LMAGAN

– Shu yerda o'tiringlar, men hozir musqaymoq olib kelaman, – dedi Saodat opa qizlari Hidoyat va Hilolaga.

Qizlar sabrsizlik bilan onalarini kutarkan, atrofdagilarga qarab hayron bo'lishdi. Musqaymoq emas, no'xatdek keladigan qandaydir chiroyli rang-barang sharchalarni ishtaha bilan yeyishardi.

– Nima yeyapsiz? – qiziqib so'radi Hilola narigi stoldagi boladan.

– Musqaymoq, – dedi u kulimsirab.

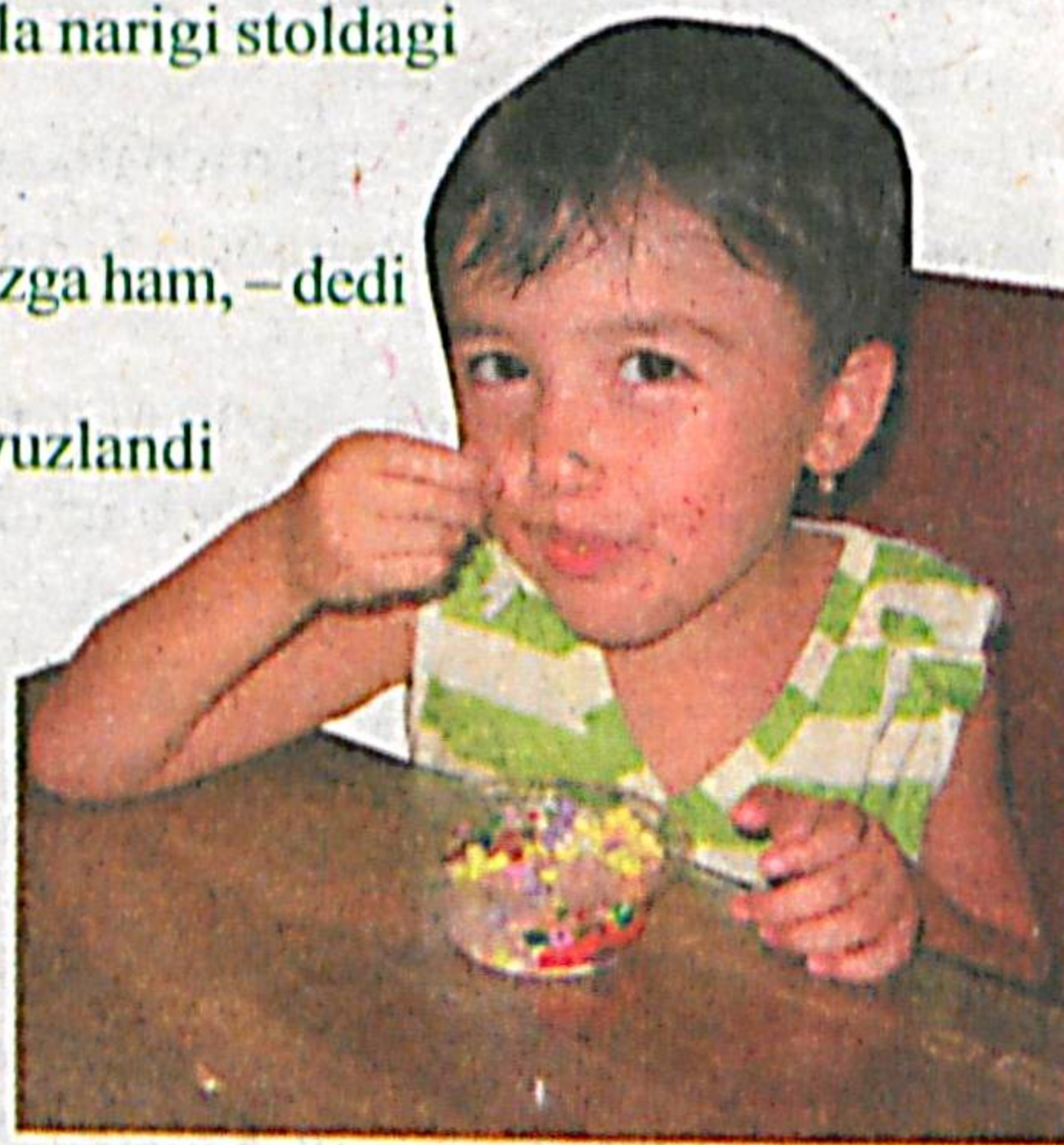
– Oyijon, anavinaqa chiroylisidan oling bizga ham, – dedi chopib borib Hidoyat.

– U ham muzqaymoqmi? – sotuvchiga yuzlandi Saodat opa.

– Ha, musqaymoq, nomi «Mini Melts». Bir yesangiz, boshqalardan farqini bilasiz. Mazasini aytmayisizmi...

Qoshiqchada tatib ko'rgan Saodat opaning ko'zlari yashnab ketdi: «Voy, zo'r-ku! Bunaqasi bo'lmagan!» deb qo'ydi.

Mirvosil ODILOV

Muassislar:

O'zbekiston Matbuot va axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi,
«KAMOLOT» yoshlar ijtimoiy harakati Markaziy Kengashi,
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» hukumatga qarashli bo'lmagan xalqaro xayriya jam'armasi.

BOSH MUHARRIR:
To'liqin HAYITOV

Dizayner va sahifalovchi:
Fazliddin
SHOYODGOROV
Navbatchi:
Axtamul
KARIM

Gazeta
O'zbekiston
Matbuot va
axborot
agentligida
0208-raqam
bilan 2007-yil
2-fevralda
ro'yxatdan
o'tgan.

TAHRIR HAY'ATI:
G'ayrat SHOUMAROV,
Dilbar ALIMJONOVA,
Qahramon QURANBOYEV,
Jabbor RAZZOQOV,
Feruza JALILOVA
(Bosh muharrir o'rinbosari),
Dilmurod RAHMATILLAYEV,
Dilshoda DADAJONOVA

Manzillimiz:
700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi, 30-uy.
Obuna indeksi: 198.
e-mail: tong1924@mail.ru
Tel: 244-27-25, 244-63-08
Tel./faks:
(99871) 244-38-10

Rassom:
Feruza MATYOQUBOV

«O'zbekiston»
nashriyot-matbaa ijodiy
uyida chop etildi.
Haftaning
dushanba kuni chiqadi.
Shakli A-3,
2 bosma taboq.
ISSN 2010-6092

Adadi - 21477
Buyurtma N: J 5923